Ч. 199. Второк 19 (6) вересня 1905 Рік XV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій години по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звергають ся лиш на окреме жадане і за вложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостзах на провінциї:

на цілий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . . „ —·40

Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . . „ —·90

Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

Положене на Угорщині і вплив его на цїлу Монархію. — Події в Росиї. — Шведско-норвеґскі переговори. — З Японії.

Угорске правительство подало ся до димісиї, парлямент відрочений до 10 жовтня, а що дальше? Мадярска ґазета „Budapesti Hirlap“ дає на то коротку відповідь: Ніхто не може дати на то рішучої успокоюючої або повної надії відповіди. Все здаєсь зависїти від того, чи одна або друга сторона, коаліция або Корона, схотять одна другій зробити уступку. Корона бодай подає руку до згоди і єсть готова помирити ся, але від своєї постанови що до мадярского язика в команді не може відступити. Поправді не була би се річ така важна, як би не то, що коаліция хоче ще при помочи армії всїх мадярщити і тому она в своїм засліпленю та в своїм шовінїзмі не хоче уступити. Отже поки-що положенє остаєсь незмінене аж до 10 жовтня. Тимчасом говорять вже о наслїднику бар. Феєрварі'го. Має ним стати кн. Іван Зічі і єму то, кажуть, припаде задача, скоро не знайде більшости для свого кабінету, розвязати дня 10 жовтня парлямент і розписати нові вибори.

Але як би остаточно й не було, положенє тим погіршило ся, що не лиш заострило ся ще більше на Угорщинї, але зачинає сильно впливати на цїлу державу. Коаліция і кабінет Феєрваріго чи радше мінїстер Крістоффі висунули справу загального права виборчого так значно наперед, що годї его тепер усунути з порядку дневного, а австрийске правительство (именно же президент мінїстрів др. Ґавч) тим, що спротивило ся переведеню сего права на Угорщинї, з обави, щоби не прийшло ся его заводити і в сїй половинї держави, викликало так загальне негодоване в одній части суспільности й праси, що се готово відбити ся й в нашім парляментї. — Се перший раз — пише суспільно-християньска Tirol. Post — що австрийский президент мінїстрів важив ся мішати ся до внутрішної угорскої справи, а сей перший раз може стати злощасний. То невисказано сумно мусїти дивити ся, як австрийске правительство помагає угорским мантїям видобути ся з матнї. В подібний спосіб, але ще острійше, відзивають ся і иньші ґазети.

Недавно тому розійшла ся була чутка, що цар постановив виїхати з цілою родиною на довший побут до Дармштадту. Тепер же доносять з Парижа, що в тамошних урядових кругах російских не знають о тім нїчого, але в кругах полїтичних суть переконані, що цар остаточно вволив волю цариці. Може бути, що ся вість стоїть в звязи з другою, після котрої цар має з цїлою родиною вибрати ся на фінляндскі води. Не виключена також можливість, що виїзд на фінляндскі води станесь початком подорожи до Дармштадту а лиш саму проґраму подорожи держать в тайнї зі взгляду на полїтичне положенє. Атже так само не звістно, де подїли ся многі члени царскої родини, котрі від якогось часу почали виїздити з Росиї. Про вел. кн. Алексія не звістно було від кількох місяців, де він подів ся, аж тепер нараз виринув у Франкфуртї над Меном. Від тої пори, як він яко шеф маринарки дістав був димісию, ніхто вже не видів его в Росиї. Та й до Парижа, де має свою палату, не важив ся приїхати, бо не чув ся там безпечним. Вел. кн. Кирил перебуває також вже від довшого часу за границею.

Положенє на Кавказї єсть все ще дуже грізне. В самім Баку після донесеня російских ґазет убито 360 людий а зранених єсть около 2000. Число жертв в охрестности Баку єсть ще більше. Після нинїшних вістий настав серед тамошних жителїв великий переполох, бо розійшла ся чутка, що Татари лагодять ся знов до нападу на Вірмен. Вірмени барикадують свої склепи і ховають ся до пивниць. З причини подій в Баку приказав цар стягнути до-

---

6)

Здоровлє і недуга.

Відомости з ґіґієни, потрібні і придатні для кождого.

(Дальше).

IV.

Звідки беруть ся недуги і як они ширять ся. — Що то горячка і як єї пізнавати? — Що то бактериї? — Заразливі недуги і пошести. — Що то дезінфекция і як єї переводити.—Страх перед пошестию. — Як обходити ся з недужими.

Мара страшної пошести суне ся знов по Европі. В західній Галичинї появила ся холєра, занесена з Росиї, а в Прусах ширить ся таки досить значно. Навіть аж в Гамбурзї було кілька случаїв смерти на холєру. Всї загрожені краї станули вже до борби з тим страшним і небезпечним ворогом, а хоч і єсть надія, що его переможуть, то все-таки в теперішну пору більше як коли небудь показує ся потреба, щоби як найширші круги нашої суспільности пізнали способи, якими можна успішно боронити ся не лиш від сего одного ворога, але й від многих иньших, що загрожують не лиш людскому здоровлю, але й житю, а котрих називаємо загально недугами.

Щож то недуга? Річ нїби зовсїм ясна: хто дужий, той і здоровий; хто недужий, тому брак здоровля; а всеж-таки мало хто зовсїм добре розуміє, що то недуга. Недуга то щось противного від здоровля; она там зачинає ся, де кінчить ся здоровлє і длятого иноді дуже трудно єї зараз розпізнати. Нераз чоловік виглядає а навіть чує ся ще зовсїм здоров, а вже носить в собі зародок недуги. Щож єсть здоровлє? Коли чоловік чує ся в повній силї і єсть вдоволений станом свого тїла; коли не чує нїякого болю і нїчо єму не докучає; коли може добре спати і їсти а так само й добре працювати; коли день для него не задовгий а ніч не закоротка; коли з власної волї бере ся охотно і радо до роботи, а в часї відпочинку буває веселий і вдоволений: то він здоров.

Хтось спитав раз лїкаря, по чім пізнати, що у чоловіка здорове серце, а той відповів єму: „Найлїпше по тім, коли чоловік взагалї не знає, що має серце“. Відповідь була зовсїм добра, бо скоро серце у чоловіка здорове, то він і не чує, як оно бє ся, майже не знає, що его має в собі, але скоро оно недуже, то чоловік зараз чує его в собі. Так само й кожда часть тїла доти здорова, доки не робить чоловікови нїякої прикрости і не дає єму тим знати о собі. Нїяка недуга не приходить — як то кажуть — сама з себе, лиш мусить мати якусь причину а коли прийде, то дає тим о собі знати, що чоловіка щось або болить, або щось єму докучає або бодай викликує якесь неприятне чувство, якийсь розстрій. Замість пошукати за тою причиною, котра викликує біль в нашім тїлї, і старати ся єї усунути, дуже богато людий стараються ся лиш о то, щоби сам біль якось втихомирити. Хтось н. пр. об'їв ся або наїв ся чогось нестравного і набавив ся через то хороби, від котрої зачинає голова сильно болїти. Замість пошукати причини того болю і єї усунути, многі люди обвязують голову мокрою хусткою або ще й прикладають покраяних сирих бараболь, гадаючи, що їм від того полекшає. Через то, що люди не старають ся або й не можуть зараз в першім початку недуги вишукати й усунути єї причину, заганяють ся дуже часто в тяжкі хороби, з котрих опісля нема виходу.

Наше тїло як і все на земли не вічне; оно з'уживає ся так само як і тота одежина, котру довго носимо на собі. Щоби оно не з'ужило ся борзо таки зовсїм, мусимо его заєдно направляти і віднавляти. Піч дає нам доти тепла, доки она ще добра, не перепалена, і доки в ній палимо. Коли піч перепалена, попукана і облїтає, то замість тепла виходить дим з неї, она не держить тепла, а коли перестанемо в ній палити, то она таки й зовсїм не гріє. Наше тїло подібне до печи, бо й в нїм горить огонь, котрого тепло удержує наше житє. Від того огню наше тїло тепле. Коли той огонь в нїм потахне, тїло стає студене і кажемо, що чоловік помер.

Кождий з нас знає то дуже добре, що тото дерево, вуглє або й взагалї яке небудь топливо в печи не згаряє зовсїм без слїду, лиш лишає по собі попіл, котрий спадає в грубку від печию, а в коминї осїдає з диму саджа. Від часу до часу треба попіл вигорнути, а саджу вимести, бо инакше піч би заткала ся

статочне число войска до району нафтового і оно має там позістати, аж настануть нормальні відносини.

Часописи нотують слідуючі вельми характеристичні, лиш не знати о скілько правдиві, вісти: Міністром справ заграничних в Росиї має стати Вітте а на міністра справ внутрішних має бути знов покликаний (?) кн. Сьвятополк-Мірский. До Voss. Ztg. доносять: Варшавский городский голова Бібіков вернув з Петербурга і привіз вість, що для царства польского має бути іменований намістник. Найбільше виглядів на сю посаду має бар. Меєндорф. Головну команду над цілою армією обійме ґен. Скаллон.

Шведско-норвеґскі переговори в Карльштадті розпочали ся знову і сим разом може дійдуть щасливо до кінця. Норвеґскі делеґати явили ся па засіданю в супроводі войскових знатоків. Дві важні точки вже ухвалено і єсть надія, що і дальші переговори підуть гладко. Morgenbladet пише: Всі з глубоким зворушенем приймають вість, що суть вигляди на мир. Як дорого окуплений той мир, ще не знаємо; але то єсть певною річию, що Норвеґії удало ся узискати договір мировий яко запоруку на будучність супротив жадань Швециї.

В Японії нїби вже тихо, але державних будинків в Токіо і других більших містах все ще стереже войско. Розійшла ся чутка, що мирових делеґатів, котрі вертають з Порсмес, жде тут сумна доля, бо їм грозять смертию, скоро лиш станутъ на японьскій земли. Першою жертвою народних розрухів в Японії став ся міністер справ внутрішних Ізабуро Ямаґата. Мікадо приняв єго димісию, а на єго місце іменував провізорично міністра рільництва і торговлї Кійура.

Новинки.

Львів, дня 18 вересня 1905.

— **Іменованя.** Є. В. Цїсар іменував заступника директора державних зелїзниць, правит. радника Станислава Рибіцкого директором державних зелїзниць в V ранзї у Львові, надаючи єму рівночасно титул радника двора, а старшого інспектора зелїзниць Кароля Стельцера заступником директора зелїзниць у Львові в VI ранзї, при рівночаснім наданю єму титулу правительственного радника. При тій нагоді висказав Цїсар свое признанє за довголїтну службу дотеперішному директорови зелїзниць у Львові, Вержбицкому, котрий на власну просьбу перейшов в постійний стан супочинку.

— **Ц. к. краєва Дирекция скарбу** оповіщує: По мисли постанов § 200 закона з дня 25 жовтня 1896 В. з. д. ч. 220 о безпосередних податках особистих мають що року предкладати низше згадані особи до ужитку при вимірі податку особисто-доходового слїдуючі викази, а то: 1. Властителї домів замешкалих, а взглядно їх новновластники — виказ всїх мешканцїв дому; 2. особи піднаймаючі помешканє — виказ піднаємників: 3. голова кождої родини має предложити — виказ всїх тих осіб належачих до господарства домового, котрі мають власний дохід. Взиває ся проте всї висше згадані особи, щоби викази висше означені в цїли виміру податку особисто-доходового на рік 1906 предложили і визначає ся до того речинець до 15 падолиста 1905 р. Викази тоті мають бути зладжені на приписаних до того друках, котрі дотичним сторонам на їх жаданє власти податкові безплатно видавати будуть. Викази під 2 і 3 становити мають при будинках винаймлених прилогу до виказу під 1, а властителї домів мають їх предложити разом з виказом 1 сїй власти податковій, в котрої окрузї лежить дотичний дім. З якого дня стан мешканцїв має бути в тих трех виказах представлений, назначать поодинокі власти податкові 1-ої інстанциї. Які заяви обнимати має кождий виказ, указують заголовки дотичних друків. Близші поясненя в тім взглядї суть поміщені в згаданім на початку приписї закона і в артикулї 39 розпорядженя виконавчого з дня 24 цьвітня 1897 В. з. д. ч. 108. Що до наслїдків непредложеня виказів або предложеня заяв неправдивих, відсилає ся до постанов § 247 згаданого на початку закона.

— **Нема холєри в Галичинї.** Бактеріольоґічні досліди виказали, що волоцюга, померший недавно на полях громади Хоїник, тарнівского повіта, не був зараженний холєрою. Супротив того Намістництво стверджує в Gazet-ї Lwowsk-ій, що в Галичинї нема тепер анї одного чоловіка, недужого на холєру.

— **Фальшиві 50-коронівки.** З Відня доносять: Арештовані під закидом, що пускали в обіг фальшиві 50-коронові банкноти, зізнали в полїциї, що називають ся Хаїм Швальб, купець з Сянока і Лявра Любман з Будапешту. Мнимий Хаїм Швальб, котрий мав прибути до Відня з Льондона, признав ся до вини. Швальб записав в готели Любманову яко свою жінку. Віденьскі купцї, у котрих Швальб купував дорогоцїнности і инші товари, пізнали в нім того, котрий платив 50-короновими фальшивими банкнотами.

— **Страйк різників** у Львові зовсім не вплинув на брак мяса. Крім провінционального мяса продають по ятках запаси мяса давного, якого вистане ще на тиждень. Страйкуючих челядників заступили войскові різники. Різницкі майстри найгірше вийшли на страйку, бо пішли в розріз з челядниками, котрі утворили тепер свою окрему страйкову орґанізацию і жадають поліпшеня платнї. Різницкі челядники віднесли ся навіть до маґістрату, аби він отворив міскі ятки, а они доставлять добрих і совістних робітників.

— **Крадіж з почтового воза.** З Коломиї доносять: З почтового воза на дорозї з філїї до головного уряду почтового зникло онодї о годинї 7 вечером около 13.000 корон і ріжні вартістні посилки і рекомендовані листи. Виновник крадежи отворив віз почтовий ключем, котрий недавно десь задїв ся. Доси виновника не вислїджено.

— **Огнї.** В Малашівцях, тернопільского повіта, вибух огонь в середу о годинї 2 пополудни. Згоріло 5 селяньских загород з цїлим запасом сегорічного збіжа. — В Гаях великих згоріла дня 12 с. м. хата Стефана Шутковского. Місцева сторожа спинила огонь цїлковито. Шкода незначна.

і огонь не міг би в ній горіти. Зовсім то само діє ся й в нашім тїлї. Топливо, що піддержує огонь в нашім тїлї, то пожива, яку що дня набираємо в себе; рот і жолудок роздроблюють єї і підготовляють до дальшого ужитку; кишки травлять єї або витягають з неї все то, що потрібне для тїла, а кров забирає готовий вже материял і розводить єго по цїлім тїлї аж до найменших частинок ткани і клїтинок, де він служить до віджпвлюваня і удержуваня в добрім станї готової вже ткани і клїтинок та до твореня нових.

Але хоч би й як була делїкатна пожива, то все-таки не може єї наше тїло зовсім стравити. Всяка пожива має в собі части, котрі лишають ся нестравлені, подібно як той попіл і саджа в печи з топлива, а тоті останки мусить тїло випрятати із себе, бо як би они в нім лишили ся, то викликали би недугу, небезпечну не лиш для нашого здоровля, але й для житя. До випрятуваня тих непотрібних а шкідливих останків має тїло кілька приладів а іменно нирки і кишки, легки і шкіру. Кишки випрятують тверді останки, а нирки плинні, з котрих найважнїйші мочиво і квас мочевий. Требаж знати, що тото творево, яке виходить з мочевою з тїла, а котре називає ся мочивом, єсть трійке а ще більше трійкий єсть квас мочевий, отже як би тоті творива лишали ся в тїлї, то могли би єго затроїти і чоловік мусїв би перебувати тяжку недугу або й умирати.

Порами, малесенькими отворами в шкірі, виходить піт з чоловіка а в потї знаходять ся також їдовиті творива, котрі творять ся в тїлї кождого чоловіка. То творива ще мало знані, але они так їдовиті, що маленькою дрібкою людского поту можна пса отроїти. Отже коли би шкіра на чоловіцї через то, що пори би в ній заткали ся або внаслїдок якогось попареня не випускала з тїла тої отруї, то она лишалась би в тїлї і могла би також викликати всїлякі тяжкі хороби; було би то нїби якесь самозатроєнє.

Подібну роботу як шкіра виконують і легки. За кождим віддихом втягаємо в себе більшу скількість воздуха а кисень з него входить з легких в тонесенькі кровоносні судинки, стикає ся тут з кровю, сполучає ся тут з иншими творивами і викликує горенє або обміну творива. Воздух єсть також потрібний до житя і єсть длятого нїби поживою для нас, котра лишає в тїлї нестравні останки, іменно так званий вуглевий квас, котрий з цїлого тїла приходить до легких а ми звідси випускаємо єго із себе за кождим віддихом.

Коли то все, що доси сказано, зберемо разом, то побачимо, що всї тоті прилади в нашім тїлї, котрі служать до випрятуваня з него непотрібних останків, стоять з собою в тіснім звязи; они мусять тим більше випрятувати з тїла непотрібні останки, чим більше їх чоловік в себе набирає. Коли чоловік їсть богато, то буде й богато останків, коли же чоловік їсть і пє мірно, то прилади до випрятуваня останків будуть мати більше спокою, будуть менше напружати ся, не так борзо стратять свою силу. Отже доки приходи і відходи держать в собі рівновагу, значить ся, доки чоловік не їсть і не пє більше, як єму потрібно до житя і доки прилади до випрятуваня можуть випрятувати всї останки, доти чоловік здоров.

Із сказаного виходить, що недуга настає тодї, коли в приладах до травленя і випрятуваня схитнесь рівновага. Тодї нирки або кишки, легки або шкіра перестають як слїд виконувати свою роботу. То може дуже легко стати ся, бо тоті прилади збудовані дуже делїкатно; они ослабають а їдовиті творива позістають в крови і ослаблюють цїлого чоловіка. В таких слуках треба лиш якоїсь малої причини н. пр. якоїсь перестуди, якогось душевного зворушеня або якогось перепрацьованя а тяжка хороба вже й готова.

Коли вже знаємо, що єсть причиною недуг, то придивім ся тепер, де єсть їх місце в тїлї. Місцем недуги може бути або сама кров, або той сок, що виплпває з крови і дістає ся крізь стінки клїточок нашої ткани і несе їм материял потрібний для їх відновленя і удержаня в добрім станї, або наконець сама клїточка. Вже то само хороба, коли хтось має за мало крови (анемія або малокровність) або за богато крови (н. пр. напли крови до голови або конґестия а з того біль голови). Відтак можуть знайти ся в крови якісь нові складові єї части, котрі дістались до неї з тїла або й знадворку (н. пр. якась отруя); дальше може бути, що кров не дістає тих складових частий, яких їй потреба, що в ній лишають ся останки, котрі треба би з неї випрятати, а наконець відбирають ся крови потрібні їй складові части а не вертає ся їй в пору назад. Недуга у віджпвляючім соку може бути тодї, коли кров не розходить ся відповідно в тонесеньких т. зв. волосковатих судинках і не має відповідного складу, або коли той сок не може добути ся крізь стінки до клїточок нашої ткани, або наконець, коли в нім призбирають ся непотрібні останки а кров їх не забере і не винесе.

Але найважнїйшим там сказати би осідком недуг бувають клїточки. Клїточка то основа цїлого нашого тїла і житя в нім чи в здоровім чи недужім станї і в ній, що так скажемо, найбільше сидять всїлякі хороби, більше як в крови або поживнім соку. Клїточка жиє і множить ся а з неї робить ся вся ткань нашого тїла, клїточками жиє, росте і відновляє ся наше тїло. Але житє клїточки може бути найлекше ушкоджене всїлякими способами а тодї настає в ній недуга. Недужа клїточка стикає ся з кровою, она має тягнути з неї поживний сок а при тій нагоді недуга клїточки може перейти в кров і поживний сок а з ними рознести ся й по цїлім тїлї. Так спершу недуга місцева розширить ся по цїлім тїлї і стане загальна. Запечищена від недужої клїточки кров може знов десь в иньшім місци на тїлї викликати місцеву недугу. З давних клїточок можуть творити ся або не в свою пору або в не в своїм місци, або також у невідповідній скіль-

— **Нещастна пригода.** З Фельштина коло Самбора доносять, що дня 13 с. м. рано поїзд особовий, що ішов з Хирова до Самбора, переїхав двірский віз з Городович, на котрім крім парібка їхало двоє дітий. Коні і паробок погибли, дїти щасливо зсунули ся ще завчасу з воза і вийшли цїло. Виновником нещастя був зелїзничий будник, котрий в хвили переїзду поїзду не замкнув рамни.

— **РОБІТНЯ** знарядів рільничих І. ПЛЕЙЗИ в Турці під Коломиєю потребує зараз: 1 челядника ковальского, обізнаного з роботою до кованя з огня, 1 челядника столярского до білої роботи поєдинчої і 1 челядника стельмахского — зголошеня приймаю як найскорше.

Іван Плейза, в Турцї під Коломиєю.

Телеґрами.

Відень, 18 вересня. Vaterland доносить, що цїсар не відкинув мерітум реформи виборчої на Угорщинї а бар. Феєрварі подав ся до димісії лиш длятого, що не міг довести до порозуміня з коаліцією.

Будапешт, 18 вересня. Пос. Кольоман Фодор виступив з лїберальної партиї.

Францеисбад, 18 вересня. Вчера в полудне в присутности Архікн. Франца Фердинанда відбуло ся відкритє памятника цїсаревої Єлисавети.

Будапешт 18 вересня. Бар. Феєрварі виїхав нинї рано до Відня і мабуть ще нинї буде на авдиєнциї у Цїсаря.

Будапешт 18 вересня. Оборонця автора брошури Цайзіґа, Ціґаніґо, дра Гальмая арештовано вчера вечером під закидом участи в обидї Цїсаря.

Петербург, 18 вересня. Цар, цариця і цїла родина царска родина виїхали до фінляндских островів коло Виборґа.

Петербург 18 вересня. Рада коронна під проводом царя ухвалила 200 міліонів рублїв на відбудованє фльоти до 5 лїт.

Одеса 18 вересня. З київского округа войскового має відійти часть 21-го корпуса через Одесу на Кавказ.

Штокгольм 18 вересня. Шведске бюро кореспонденцийне доносить: Зачувати з найлїпшого жерела, що в Норвеґії роблять ся дуже енерґічно приготовленя воєнні особливо вздовж шведскої границї, де всї войска змобілїзовано.

Штокгольм 18 вересня. Послїдні вісти з Карльштадту принято тут з великим вдоволенем, позаяк они дають виглядн мирного залагодженя конфлїкту з Норвеґією.

Константинополь 18 вересня. З причини викритя якихсь нових заговорів арештовано тут і в иньших місцевостях в послїдних днях богато людий.

Господарство, промисл і торговля.

— **Ц. к. Дирекция зелїзниць** оповіщує: „Gazeta Lwowska" з дня 1 вересня с. р. оголосила розписанє оферт львівскої ц. к. Дирекциї зелїзниць на доставу сирих відливів з зелїза, стали і т. н. виробів з мідн і металю, складових частий до льокомотив і возів, лїхтарні і иньших виробів бляхарских. — Речинець до вношеня оферт кінчить ся 20 вересня о годині 12 в полудне. — Близші условя і формулярі оферт можна дістати в Дирекциї.

кости нові клїточки і в той спосіб робить ся хороблива ткань або т. зв. новотвори. Иноді можуть творити ся нові клїточки плаваючі свобідно як н. пр. тоті, що творять т. зв. гній або матерню в боляках.

Звичайно розріжнюємо два роди недуг: місцеві і загальні. Тут мусимо ще додати, що в нашій мові маємо на означенє понятя недуги аж три слова: словом *недуга* означуємо взагалї всякий недужий стан тїла, без взгляду на рід недуги; *слабість* означений більший степень недуги а словом *хороба* називаємо загально всї тяжкі недуги. *Місцеві недуги* суть отже тоті, що проявляють ся в клїточках або ткани лиш десь в однім місци тїла, а *загальними недугами* називаємо такі, котрі виступають або таки в цїлім тїлї або обнимають кілька частий тїла і тканий. Такі недуги, в котрих до крови дістають ся шкідливі творива чи то з ростин чи з неорґанічного сьвіта (н. пр. фосфор, що єсть в головках від сїрників, аршеник, живе срібло і т. п.) називають ся *затроєнєм* а коли шкідливі творива дістають ся до тїла від хорих зьвірят або хорих людий, то така недуга називає ся *зараженем*.

При деяких недугах виступає часто *горячка*. Щож то горячка? То ніяка недуга, лиш знак, що в тїлї десь щось не в порядку, що виступила десь якась недуга. Горячка єсть ознакою недуги, длятого треба на ній уміти добре пізнати ся і старати ся зараз вишукати єї причину або жерело і місце самої недуги. Ну, добре; але коли горячка не недуга, лиш єї ознака, то по чім пізнати тоту ознаку, або як можна знати, що хтось має горячку?

Вже само слово „горячка" каже, що в тїлї чоловіка проявляє ся иноді більше тепло як звичайно, або що тїло недужого чоловіка стає горяче. Вже з попередного знаємо, що тїло чоловіка подібне нїби до печи, в котрій палимо. Коли тїлу доставляємо поживи, то она в нїм згарає і витворює теплоту, котра, доки чоловік здоров, позістає завсїгди досить однострайна і доходить до 36 і пів або 37 і пів степенів в Цельзия. Тота теплота єсть конче потрібна до *удержаня обміни творив в тїлї, отже до житя*. Як би тїло не мало тої теплоти, то не могла би відбувати ся правильна обміна творив в тїлї і чоловік не міг би жити. Тота теплота людского тїла позістає завсїгди однакова чи лїтом чи зимою, чи у людий далеко на півночи, чи далеко по полудни. У Ескімосів на півночи, де студінь доходить до 40 степенів морозу, і у Мурннів на рівнику, де буває до 30 степенів тепла, виносить теплота тїла однаково около 37 степенів Цельзия в пересічи. Розуміє ся, що тота внутрішна теплота людского тїла не може через довший час ставити опір ані великій студени ані великій спецї і чоловік мусить забезпечувати своє тїло від студени так і від спеки; але при звичайних відносинах ані студінь не зменшає внутрішної теплоти тїла, анї спека єї не збільшає. Однак малї, незначні зміни теплоти тїла у одного і того самого чоловіка бувають часто. Так н. пр. буває тїло зверха трохи холоднїйше як в середині; ніс і уши бувають звичайно холоднїйші, бо они більше кінчасті і теплота з них борше виходить. Теплота тїла у старого чоловіка буває дрібку менша як у молодого, бо у него буває також і менша обміна творив. Так само зміняє ся теплота й після пори дня. По обідї буває теплота найбільша, бо тодї чоловік травить. Під вечер стає теплота дрібку менша, а найменша буває в ночи підчас сну межи 2 а 6 год. рано, бо віддих, обіг крови і обміна творив бувають тодї найменші. Длятого то в ночи мусимо тїло наше прикривати. У людий, що голодують, буває теплота тїла менша і длятого такі люди шукають захисту на теплій печи, бо она заступає їм тодї їх власне тепло.

(Дальше буде).

Рух поїздів

важний від дня 1-го мая 1905.

посп.	особ.	Приходять до Львова
		в день
	6·00	З Кракова, Відня, Сянока, Хирова (ч. Перем.)
	6·10	„ Іцкан, Чорткова, Делятина (ч. Коломию)
	7·00	„ Підволочиск, Бродів (на Підзамче)
	7·20	„ Підволочиск, Бродів (на гол. дворець)
	7·29	„ Лавочного, Борислава, Калуша
	7·50	„ Рави рускої, Сокаля
	8 05	„ Станиславова, Жидачева
	8·15	„ Самбора, Сянока, Хирова
	8·18	„ Яворова
8·40		„ Кракова, Відня, Любачева, Хирова
	8·50	„ Кракова, Відня, Хирова (ч. Перем.)
	10·05	„ Коломиї, Жидачева, Потутор
	10·35	„ Ряшева, Ярослава, Любачева
	11·45	„ Лавочного, Калуша, Стрия, Борислава
	11·55	„ Підволочиск, Гусятина, Копичинець
1·30		„ Кракова, Відня, Сянока, Хирова (ч. Пер.)
1 40		„ Іцкан, Чорткова, Калуша, Заліщик
	1·50	„ Самбора. Сянока, Стрілок
2 15		„ Підволочиск, Бродів, Грималова (на Підз.)
2·30		„ Підволочиск, Бродів, Грималова (гол. дв.)
	3·45	„ Тухлї ($^{15}/_{6}$ до $^{30}/_{9}$), Сколього ($^{1}/_{5}$ до $^{30}/_{9}$)
	4·32	„ Яворова
	5·00	„ Белзця, Сокаля, Рави рускої
	5·15	„ Підволочиск, Гусятина, Заліщик (на Підз.)
	5 25	„ Кракова, Відня, Хирова
	5·45	„ Іцкан, Жидачева, Калуша
		в ночи
	9·10	З Іцкан, Потутор, Чорткова
	9·20	„ Самбора, Хирова, Ясла
	9·50	„ Кракова, Відня, Сянока, Хирова
	10·20	„ Підволочиск, Бродів, Скали (на Підзамче)
	10·20	„ Підволочиск, Бродів, Скали (гол. дворець)
	10·50	„ Лавочного, Калуша, Дрогобича
12·20		„ Іцкан, Жидачева, Заліщик
2·31		„ Кракова, Ясла, Хирова

посп.	особ.	Відходять зі Львова
		в день
	6·15	До Іцкан, Потутор, Чорткова
	6·30	„ Підволочиск, Бродів, Гусятина
	6·43	„ Підволочиск, Бродів, Гусятина (в Підз.)
	6·55	„ Яворова
	7·30	„ Лавочного, Калуша, Дрогобича
8·25		„ Кракова, Відня, Любачева
	8·35	„ Кракова, Сянока, Відня
	9 00	„ Самбора, Стрілок, Сянока
	9·20	„ Іцкан, Калуша, Делятина
	9·23	„ Підволочиск, Бродів (з Підзамча)
	10·55	„ Підволочиск, Бродів, Грималова
	11 10	„ Белзця, Сокаля, Любачева
	11 15	„ Підволочиск, Бродів (з Підзамча)
	2 55	„ Лавочного, Калуша, Дрогобича
	4·10	„ Ряшева, Любачева, Хирова
	4·15	„ Кракова, Відня, Сянока
	4·20	„ Самбора, Хирова, Сянока
	5·50	„ Коломиї, Жидачева, Керешмезе
	5·58	„ Яворова
		в ночи
	6 25	До Лавочного, Калуша, Дрогобича
	6·35	„ Кракова, Відня, Хирова
	7·30	„ Рави рускої
	9·00	„ Підволочиск, Бродів
	10·05	„ Перемишля ($^{1}/_{5}$ до $^{30}/_{9}$), Хирова
	10·40	„ Іцкан, Чорткова, Заліщик
	10·55	„ Самбора, Хирова, Сянока
	11·00	„ Кракова, Відня
	11·05	„ Підволочиск, Грималова, Скали
	11·10	„ Стрия, Дрогобича, Борислава
12 45		„ Кракова, Відня
2·00		„ Підволочиск, Заліщик, Гусятина
2·40		„ Іцкан, Потутор, Скали
2·50		„ Кракова, Відня, Хирова
2 51		„ Іцкан, Калуша

Замітка. Час середно-европейский єсть пізнїйший о 36 мінут від часу львівского. Звичайні білети їзди як і всякі иньші білети, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати цїлий день в містовім бюрі ц. к. зелїзниць державних, пасаж Гавсмана ч. 9.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

Ц. к. уприв. галицкий акцийний

БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

у Львові.

Филії: в Кракові, Черпівцях, Тернополи. — **Експозитури:** в Станиславові, Підволочисках, Новоселици.

КОНТОРА ВИМІНИ

купує і продає всякі вартістні папери і монети по найдоклад-нійшім дневнім курсі, не числячи ніякої провізиї.

Біржеві замовленя

виконує ся під найприступнійшими условями і уділяє ся всяких інформаций що-до певної і користної

льокациї капіталів.

ВСЯКІ КУПОНИ

і вильосовані цінні папери виплачує ся без потрученя провізиї і коштів.

БЕЗПЛАТНЕ ПЕРЕГЛЯДАНЄ

чисел льосів і инших паперів підлягаючих льосованю.

ОБЕЗПЕЧЕНЄ

ЛЬОСІВ

перед стратою з причини вильосованя.

Депозитовий відділ

приймає вкладки і виплачує задатки на біжучий рахунок, бере до перехованя цінні папери і уділяє на них задатки.

Надто заведено на взір заграничних інституций так звані

Сховкові депозити

(Safe Deposits).

За доплатою 50 до 70 К річно депозитар одержує в сталевій панцирній касї сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де **безпечно а дискретно** може переховати своє майно або важні документи. В тім напрямі почнив банк гіпотечний як найдальше ідучі заряджения.

Приписи дотично сего рода депозитів можна одержати безплатно в депозитовім відділї.

З друкарнї В. Лозиньского, під зарядом І. Недопада. (Телефона ч. 527).